

AMERIKA, AMERICA

over emigranten naar de Verenigde Staten van Amerika
een serie artikelen door **Willem Keeris**

Deel XIV, de Little Chute kermis

In deel XII heb ik de Hollandtown Schut besproken. Er is nog een folkloristisch evenement dat zijn oorsprong vindt in het moederland van de oorspronkelijke emigranten: de kermis in Little Chute. Ook daar is, voor zover ik weet, nooit iets over gepubliceerd, en dus zijn de bronnen ook nu schaars. Reden temeer om er eens aandacht aan te besteden.

De bekendste Amerikaanse kermis nu, is die van Little Chute, maar ook in Namur in Door County, ruim 70 km ten noord-oosten van Little Chute, wordt onder afstammelingen van Belgische immigranten nog steeds jaarlijks een kermis gevierd.

Er waren in Wisconsin al kermissen vóór 1900. In 1890 wordt er melding gemaakt van de 33ste kermis in Duck Creek, wat iets ten noordwesten van Green Bay ligt, en in datzelfde jaar wordt er een kermisvereniging in Green Bay opgericht, voor met name de Hollandse en Vlaamse bevolking. In 1891 worden de details van dat evenement bekend gemaakt: men is

van plan om een driedaagse kermis te organiseren met paardenraces, mastklimmen, zaklopen, hardlopen op klompen en ringsteken. Ook zal er peperkoek gehakt, geslagen en verloot worden *“zoals de gebruiken zijn in het oude vaderland”*. Verder zullen er klucht- en blijspelen opgevoerd worden.

Er waren in die tijd ook al kermissen in onder andere Wrightstown, Appleton, Kaukauna en Hollandtown.

In Little Chute was er ook al een kermis vóór 1900 (in ieder geval al in 1882), maar daarover is weinig bekend. De Volksstem vermeldt op 8 oktober 1890 de (tweedaagse) kermis aldaar, en in Hollandtown:

In het begin der week werd te Hollandtown en te Little Chute de jaarlijksche kermis gevierd. Er was veel volk tegenwoordig en ieder vermaakte zich uitmuntend.

In de twintigste eeuw liep de belangstelling voor de kermis in Little

Chute langzaam terug. In de Volksstem van 10 oktober 1917 bericht men wat kritischer over de kermis in Little Chute dan eerder :

De kermis alhier werd verleden week druk gevierd. Doch het lijkt nu meer op een oogstfeest dan op een Hollandsche kermis.

In 1936 is er nog een kermis bij de viering van het eeuwfeest van Little Chute, maar dan is het snel gedaan.

Maar in de herfst van 1981 wordt de kermis in ere hersteld. Pat Poupore, een onderwijzeres op de lagere school in Little Chute, besteedde met haar leerlingen aandacht aan de geschiedenis van Little Chute en ze ontdekten dat er in vroeger jaren een meerdaagse kermis was geweest en besloten om die opnieuw leven in te blazen om zo de traditie van de Nederlandse immigranten in ere te herstellen. Sindsdien wordt er elk jaar een kermis georganiseerd. Tot en met 1992 was dat een eendaags evenement dat gehouden werd op een zaterdag in september in de hoofdstraat (*Main Street*) van Little Chute. Na de H. Mis was er een optocht, waarna het feest kon beginnen. Vanaf 1993 werd het een tweedaags evenement; het begon nu op vrijdagmiddag. Het belangrijkste op die dag was de *'fish boil'*, een vismaaltijd die in grote delen van Wisconsin erg populair is. Op zaterdag was er dan de kermis zelf. In 1995 werd de kermis verplaatst naar Doyle Park, op een steenworp afstand van *downtown*. In 1999 werd tijdens de kermis ook het 100-jarig bestaan van de zelfstandigheid van Little Chute gevierd en kwam Gerard Dortmans uit Uden (die

in onze streken regelmatig 'n liederentafel verzorgt) met zijn accordeon naar Little Chute om de feestvreugde te vergroten. Een van de actieve krachten achter de kermis was zijn zus Mary die met Piet Arts getrouwd is en die al sinds 1960 in Little Chute wonen.

In het begin van de eenentwintigste eeuw liep de belangstelling voor de kermis langzaam terug en werd het steeds moeilijker om mensen te vinden die het evenement mee wilden organiseren.

In 2005 was er voor het eerst geen optocht meer en in 2007 werd het weer teruggebracht naar één dag, vooral vanwege het gebrek aan belangstelling, en trok de gemeente zich terug uit de organisatie ervan.

Het intussen opgerichte *Windmill Committee* (dat in Little Chute een werkende windmolen wilde realiseren) nam nu deel aan de organisatie van de kermis in de persoon van Robin Dekker. In 2008 werd de kermis verplaatst naar oktober en werd het opnieuw gehouden in het centrum van Little Chute. Mede omdat het in oktober 2009 erg slecht weer was, werd de kermis vanaf 2010 weer gehouden in september. In dat jaar werd het evenement voor één keer in

Legion Park gehouden en duurde het weer twee dagen. Daarna werd het opnieuw een eendaags evenement in het centrum van Little Chute.

In 2012 was de windmolen eindelijk klaar maar nog niet toegankelijk voor het publiek. Dat was wel het geval in 2014 en velen grepen de kans om voor het eerst de molen van binnen te zien. Maar in dat jaar was ook de laatste kermis in Little Chute; er waren niet genoeg mensen meer die het mee wilden organiseren.

En daarmee eindigde volgens de organisatoren de 33ste (nieuwe) kermis van Little Chute. Ook hier is de telling niet helemaal correct. Net als bij de Schut in Hollandtown zijn ze vergeten de eerste kermis mee te tellen en zijn er dus 34 kermissen geweest. Ze hebben ondertussen hun vergissing ingezien.

Hoe zag de kermis in Little Chute er nu uit? Het leek in ieder geval niet op onze kermis met allerlei attracties maar het had veel meer weg van een braderie.

's Morgens was er voor de belangstellenden een pannenkoekenontbijt en daarna verkocht men o.a. oliebollen (*Dutch doughnuts*), worstenbroodjes (*pigs in a blanket*) en speculaas (*windmill cookies*).

De 'kermis' bestond uit kraampjes van mensen met een hobby die dat wilden laten zien en hun spullen aan de man wilden brengen (*vendors*), en kraampjes met eten en drinken. Bier was alleen voor volwassenen (met een armbandje) verkrijgbaar in een speciale biertent die door een agent in de gaten gehouden werd. Soms was er een sportief toernooi georganiseerd. Een aantal jaren op rij heeft een groep lagere school kinderen een dansje opgevoerd op klompen waarbij ze een liedje in het Nederlands zongen (*the klompen dancers*). Ook was er steeds een klompenmaker aanwezig (Bob Siegel). Voor de kinderen was er meestal wel een opblaasbare attractie.

Verder was er de hele dag en vooral in de avond (ook op vrijdag) muziek van een band uit de buurt. Door een loterij en 'silent auction' kwam er geld binnen.

Meer weten?

Houde maar taai, documentaire door Lejo Schenk, uitgezonden door de KRO in december 1995